

BASES DE DADES

INTRODUCCIÓ

Bases de dades bibliogràfiques. Són fonts d'informació secundàries que resulten del buidatge o resum de fonts primàries (llibres, articles de revista, tesis, etc.) És a dir que, a més de la citació bibliogràfica, una base de dades bibliogràfica facilita un resum (o, cada vegada més, el text complet) del document original. També n'hi ha de general o especialitzades.

Preparació d'una recerca bibliogràfica

El primer que hem de fer és definir la nostra necessitat d'informació. Abans de començar una cerca en una base de dades o catàleg ens hauríem de plantejar si realment necessitem utilitzar una base de dades, ja que potser satisfem la nostra necessitat d'informació utilitzant un altre tipus de font d'informació com obres de referència. Si decidim consultar una base de dades hem de perfilar amb exactitud què és el que busquem.

No existeix una metodologia de recerca ideal. El seu ús continu és el millor aprenentatge.

Hem de seleccionar la base de dades que millor s'ajusti a la nostra necessitat d'informació i, per tant, haurem de conèixer alguns aspectes de la base de dades:

- Cobertura temàtica
- Tipologia de documents que inclou
- Cobertura temporal, geogràfica i/o institucional

És molt important tenir presents aquests conceptes per saber exactament què s'està interrogant i si la base de dades que es consulta és la més apropiada. A més cal tenir en compte el tipus de document que indexa, per exemple, en una base de dades de tesis doctorals no trobarem mai articles de revista.

ESTRATÈGIA DE CERCA

Una recerca bibliogràfica no s'ha de realitzar de forma precipitada.

Cal definir de manera clara i precisa la pregunta d'investigació (objectiu) a la que es desitja respondre.

En segon lloc, cal seleccionar les bases de dades bibliogràfiques on es realitzarà la recerca.

En tercer lloc, cal traslladar els elements de la pregunta d'investigació al llenguatge de la base de dades.

Pot optar-se per realitzar la recerca amb el propi llenguatge natural, amb els **descriptors del tesaurus** o amb una combinació d'ambdós mètodes.

El **llenguatge natural** pot ser preferible quan es busca informació sobre temes de recent aparició o dels que no existeixen descriptors adequats en el tesaurus. Té l'inconvenient que pot ser que no aconsegueixi reunir tots els sinònims o variants d'un concepte, o be que es recuperin articles on la paraula aparegui en el títol o en el resum però que no sigui representativa del seu contingut.

La utilització de **descriptors normalitzats** sol garantir una major precisió en la recerca, ja que selecciona articles que han estat catalogats amb aquests termes per indexadors experts. El coneixement de tesaurus utilitzat per la base de dades que es consulta és necessari per a recuperar tots els document existents en la base de dades sobre el tema d'interès.

Els termes descriptors poden combinar-se segons els possibles operadors de relació o connexió. Habitualment s'utilitzen els operadors lògics o "booleans" AND (els dos termes que connecta han d'estar presents en el document, OR (és suficient que estigui present un dels termes) i NOT (exclou els document on estigui present el terme al que precedeix). Aquests operadors han d'utilitzar-se amb cura, ja que d'ells depèn, en gran mesura l'eficàcia de la recerca.

Moltes vegades haurem de combinar les cerques en llenguatge lliure i controlat.

Passos de l'elaboració d'una estratègia de cerca:

1. **Definir la pregunta i identificar els seus components.** *Definir les necessitats informatives que tenim.*
2. **Selecció de la base de dades.** *Selecció de les fonts d'informació que permeten localitzar la informació que necessitem.*
3. **Selecció de termes descriptors i les combinacions.** *Els termes de la recerca. Extreure els termes significatius que millor representen les nostres necessitats informatives. Traslladar-los al llenguatge documental propi de la font que s'ha de consultar.*
4. **Considerar l'ús de restriccions.**
5. **Executar la recerca.** *Formular l'equació de cerca usant el llenguatge d'interrogació propi del sistema de recuperació de la informació.*
6. **Analitzar els resultats.** *Avaluar els resultats obtinguts.*
7. **Si són inadequats, revisar l'estratègia.**
8. **Si són adequats, seleccionar els registres d'interès i localitzar els documents.**

Establir una estratègia de cerca

Cada base de dades té sistemes diferents de cerca i interrogació, però hi ha una sèrie d'elements comuns que totes segueixen i que ens ajuden a encarar una cerca.

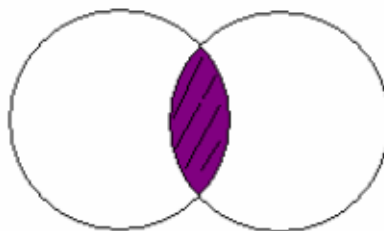
1. Operadors booleans

En la majoria d'eines de cerca per índex i en totes les eines de cerca per contingut podran utilitzar-se els operadors booleans per tal d'acotar o ampliar la cerca.

Un cop es tingui la llista amb tots els termes o paraules clau, s'establiran les relacions lògiques que es donaran entre ells.

AND (I)

La instrucció significa: trobar registres que continguin **FORÇOSAMENT TOTS** els termes units per l'operador "I". Cada nou terme disminueix el nombre de registres que pot complir la condició de recerca i obtenim un document més precís.

La reducció de la recerca és molt important ja que constitueix un mètode molt eficient per a filtrar informació abundant, i arribar a un resultat més específic.

Exemple de l'operador AND (I)

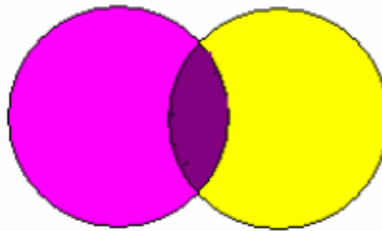
Càncer: 20 registres

Pulmó: 15 registres

Càncer AND pulmó: 7 registres

OR (O)

L'operador OR serveix per agregar un terme que es converteixi en alternativa de cerca. La instrucció significa: trobar registres que almenys tinguin un dels termes especificats. Cada nou terme augmenta el nombre de registres que poden complir la condició de cerca.

Els termes units per OR generalment són sinònims o termes relacionats

Exemple de l'operador OR (O):

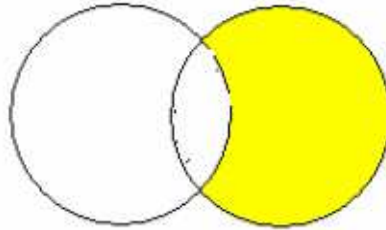
Sida: 10 registres

Sida o HIV: 20 registres

Sida o HIV o AIDS: 30 registres

NOT (NO)

L'operador NOT és una forma d'indicar el que no es vol que aparegui a la cerca.

Exemples de l'operador NOT:

Càncer NOT Pulmó

2. Operadors posicionals

Els operadors posicionals permeten buscar un terme basant-nos en el context on es troba, és a dir a la posició en el registre en relació a altres termes de mateix registre.

Operadors posicionals relatius		
Funció	Expressió	Exemple
Recuperar documents que continguin els dos termes un al costat de l'altre	NEAR, ADJ, W, N, etc.	Càncer NEAR pulmó
Recuperar documents que continguin els dos termes un al costat de l'altre, però delimitant el nombre de paraules entre cada terme	NEARn, ADJn, Wn, W/n, Nn, etc. (n és el nombre màxim de paraules entre cada terme)	Hospital NEAR3 Espanya
Recuperar documents que continguin els dos termes en el mateix paràgraf, frase, ...	SAME, WITH, etc.	Energia SAME nuclear

3. Truncaments

Ens possibilita recuperar les diferents formes que poden tenir l'arrel d'un mateix terme: Per exemple: **infermer*** recuperaria **infermeria, infermer, infermera**, etc.

Existeixen diferents tipus de truncament, segons la base de dades. Normalment utilitzem un asterisc *****, dolar **\$** o amb interrogació.

I diferents possibilitats pel que fa a la seva posició:

De sufix o truncament a la dreta: **infermer***

De prefix o truncament a l'esquerra: ***ètica** → **bioètica**,

D'infix o truncament simultani: ***biblio*** ens donaria resultats de prefix i de sufix
alhora.

diet* el resultat de la cerca seran els registres que continguin les paraules **dieta, dietas, dietètica, dietético, dietoterapia, dietista**, etc.

Pot ser que l'usuari trobi el que busqui de seguida, però els resultats milloraran quan es familiaritzi amb la Base de dades.